

Fjordstrategi

Fortællingernes Fjord

Mariagerfjord
Kommune

Formål

Formålet med at udarbejde Fjordstrategien er, at udstikke en fælles retning for hvordan Mariager Fjord bliver et naturligt omdrejningspunkt i udviklingen af Mariagerfjord Kommune. Mariager Fjord skal være mere synlig, anvendelig og tilgængelig.

Mariager Fjord rummer et uforløst potentiale i forhold til at fastholde og tiltrække ny bosætning, styrke erhvervet indenfor turisme og industri samt styrke destinationer der tiltrækker besøgende.

Potentialer bliver sjældent indfriet fra første dag. Fjordstrategien sikrer, at den fremtidige indsats igennem de næste mange år trækker i samme retning for at give den størst mulige gevinst af investeringerne.

Fjordstrategien viser således vejen til en handlingsorienteret, langsigtet og koordineret indsats, som styrker en fælles vision for Mariager Fjord - en vision som kommer alle i Mariagerfjord Kommune til gode.

Fjordstrategien er både et ambitiøst projekt, som favner en række forskellige interesser og ønsker, men Fjordstrategien forsøger også at udfordre og skubbe grænserne for udviklingsmulighederne i Mariagerfjord Kommune.

Kommissorium for Fjordstrategi af november 2020 ligger til grund for udarbejdelsen af Fjordstrategien. Derudover har kortlægningen i Dejlig er fjorden - historier og spor i fjordlandet af 2011 dannet en baggrund for læsningen af Mariager Fjord.

Indhold

Fjordstrategien rummer flere niveauer som udfolder Fjordstrategien fra vision til inspirationsprojekt. Diagrammet på modsatte side illustrerer hierarkiet og indholdet af Fjordstrategien.

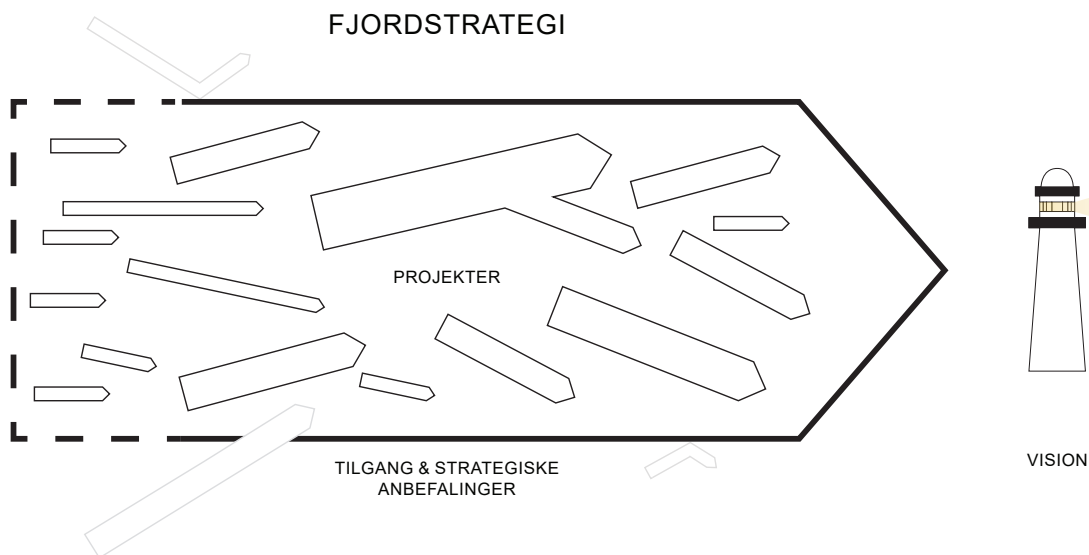
Visionen beskrives som det første i Fjordstrategien, og er det overordnede og fælles retningsgivende fyrtårn, som vi styrer efter. Visionen er overordnet, men præcis i forhold til hvad vi arbejder imod på lang sigt. På diagrammet på modsatte side står fyrtårnet helt til højre.

Derefter beskriver vi vores tilgang i projektet. Hvordan går vi til opgaven? I forlængelse af tilgangen, beskriver vi fem strategiske anbefalinger, der formulerer, hvad der bør prioriteres for at nå i mål med visionen.

Handlingskataloget er handlingsorienteret og beskriver store projekter og små projekter, som rummer et potentiale til at realisere Fjordstrategien. Der er valgt tre steder, der illustrerer inspirationsprojekter, som viser hvordan visionen, tilgangen og handlingskataloget kan aktiveres. På diagrammet til venstre er elementerne i handlingskataloget de mange store og små projekter, som ligger indenfor rammen af tilgang og strategiske anbefalinger.

Handlingskataloget er en dynamisk projektbank, som kan bruges og viderebearbejdes som et internt arbejdsredskab i vores videre arbejde.

Nærværende mappe samler afslutningsvist op på processen med Fjordstrategien. Procesbeskrivelsen omfatter input fra Følgegruppen, Borgermøderne, Kollecto og Facebook.

Vision

Fælles Fjord

Mariager Fjord er et unikt landskab i Danmark. Danmarks længste fjord er med sine varierede terrænformationer, naturrigdom og rekreative kvaliteter en så stærk del af områdets DNA, at fjorden ikke blot er en del af identiteten – den er selve grundstenen i Mariagerfjord Kommune.

Fjorden døde i 1997, men heldigvis bliver fjordens tilstand langsomt bedre. Nu er tiden kommet, hvor Mariager Fjord skal styrkes endnu mere, så den generobrer hovedrollen på historiens scene.

Mariager Fjord skal løftes til igen at være vores fælles naturlige omdrejningspunkt og stolthed - en naturlig og forankret del af vores identitet i Mariagerfjord Kommune. Mariager Fjord kan og skal vi være stolte af.

Rigtignok er der dele af Mariagerfjord Kommune, der orienterer sig mod indlandet eller østkysten, men borgerne her møder og bruger alligevel Mariager Fjord i deres hverdag, når de kører over broen i Hadsund, kører igennem Mariager eller Hobro, eller når de skal gå vandreture i weekenden. Mariager Fjord er det store og velkendte landskabstræk, der sætter alle i Mariagerfjord Kommune på landkortet.

En fælles fjord handler om at fremhæve Mariager Fjord som noget, vi samles om, og noget der giver os et fælles tilhørsforhold. Vi bor det samme sted, vi er forbundet som en enhed, og vi spejler os i en fælles arv og historie. Sat på spidsen bor vi på den samme ø.

En fælles fjord handler også om at skabe en Mariager-Fjord-destination og 'et sted', man træder ind i, når man kommer som besøgende. For at opnå oplevelsen af vores fælles Mariager Fjord, er der behov for at styrke de fysiske, kulturelle og fællesskabsdannende sammenhænge.

Og til sidst måske den vigtigste ting overhovedet - at vi er fælles om fjorden og Fjordstrategien, hvilket er afhængig af en bred fælles indsats.

Fortællingernes Fjord

Mariager Fjord er et unikt landskab i Danmark. Danmarks længste fjord er med sine varierede terrænformationer, naturrigdom og rekreative kvaliteter en så stærk del af områdets DNA, at fjorden ikke blot er en del af identiteten – den er selve grundstenen i Mariagerfjord Kommune.

Fjorden døde i 1997, men heldigvis bliver fjordens tilstand langsomt bedre. Nu er tiden kommet, hvor Mariager Fjord skal styrkes endnu mere så den generobrer hovedrollen på historiens scene.

Mariager Fjord skal løftes til igen at være vores fælles naturlige omdrejningspunkt og stolthed - en naturlig og forankret del af vores identitet i Mariagerfjord Kommune. Mariager Fjord kan og skal vi være stolte af.

Rigtignok er der dele af Mariagerfjord Kommune der orienterer sig mod indlandet eller østkysten, men borgerne her møder og bruger alligevel Mariager Fjord i deres hverdag, når de kører over broen i Hadsund, kører igennem Mariager eller Hobro, eller når de skal gå vandreture i weekenden. Mariager Fjord er det store og velkendte landskabstræk, der sætter alle i Mariagerfjord Kommune på landkortet. En fælles fjord handler om at fremhæve Mariager Fjord som noget vi samles om og noget der giver os et fælles tilhørsforhold. Vi bor det samme sted, vi er forbundet som en enhed og vi spejler os i en fælles arv og historie. Sat på spidsen bor vi på den samme ø.

Vision

En fælles fjord handler også om at skabe en Mariager-Fjord-destination og 'et sted', man træder ind i, når man kommer som besøgende. For at opnå oplevelsen af vores fælles Mariager Fjord, er der behov for at styrke de fysiske, kulturelle og fællesskabsdannende sammenhænge.

Og til sidst måske den vigtigste ting overhovedet - at vi er fælles om fjorden og Fjordstrategien, hvilket er afhængig af en bred fælles indsats.

MariagerFjordersærlig,fordidentegneretunikttværsnitigennemdanmarkshistorien. Fra landskabets dannelse, vikingernes dominans, fiskeriets udvikling, stolte bådebyggertraditioner, industrialiseringen, landindvindingsperioden, fjordens død, genopretning af fjordens tilstand, og til en spirende turistdestination. Samtlige historiske milepæle knytter sig til fjorden, og det vil vi udnytte i forhold til at skabe vores fælles fjord. Det helt særlige er, at vi faktisk står midt på scenen, hvor historien udspiller sig.

Vi ønsker at bringe vores rige kulturhistorie endnu mere frem i lyset og lade den stærke historie danne et fællesskabsdannende ståsted med Mariager Fjord som omdrejningspunkt. Vi tror på, at vandet, landskabet og kulturhistorien er vores fælles arvegods, som tilsammen udgør nøglen til en stærk og bæredygtig fremtid.

Historiske fortællinger bliver ægte og nærværende igennem fysiske steder og spor, hvor historien har udspillet sig. Fjordens fortællinger udgør mange små brikker i en stor samlet fortælling. Stederne, som fortællingerne knytter sig til, udgør således mange små brikker i vores fælles Mariager Fjord. Fortællingerne skaber til sammen et rigt univers, alle kan udforske og gå på opdagelse i.

Fortællingerne skaber også sammenhænge igennem tid, og dette gør dem relevante i forhold til at perspektivere vores nutid og fremtid. Vi har et fælles ansvar i at forvalte vores arv klogt og sørge for, at vores børn kan overtage og værne om Mariager Fjord. Ved at tage historiens fortællinger med i bagagen vil vi værne om vores unikke steder og fjordkultur i fremtiden. Viden genererer ansvar og nytænkning.

Fjordens fortællinger rummer med andre ord et enormt potentiale i forhold til at koble steder, tid, oplevelser og mennesker sammen for derigennem at fremtøne Mariager Fjords unikke identitet og DNA. Fjordens fortællinger er den lim, der samler stederne, tiden og os som mennesker omkring Mariager Fjord.

Fortællingernes Fjord er det narrativ, vi identificerer os med – både indad i kommunen men også udadtil. Fortællingernes Fjord er derfor et virkemiddel til at samle vores fælles fjord til en helhed, der er rammesættende for den måde vi agerer, den måde vi viser os frem på, og den måde vi udvikler på.

Fortællingerne, der beskriver denne historie, tager udgangspunkt i Landskabets rigdom, Vandets værdi og Kulturens kraft.

Vision

Landskabets rigdom

Landskabets rigdom beskriver, hvordan fjordens fantastiske landskab er blevet skabt af isen, og hvordan ferskvandet efterfølgende har formet bredderne, hvor vandet fra oplandet har løbet ned og ud i fjorden via åerne, og hvor ørrederne i dag yngler. Emnet handler om tærskelfjorden og forskellene mellem indre fjord og ydre fjord i forhold til muligheder og betingelser. Fra de stejle skråninger, lange kig og store vanddybder i indre fjord til de lavtliggende strandenge og grunde vanddybder i ydre fjord. Landskaberne langs ydre fjord præges af diger, pumpehuse, sluser og inddæmmede arealer fra landvindingsperioden. Landskabets ressourcer handler om de naturlige ressourcer Mariager Fjord er beriget med som kalk, salt og ler. Disse naturlige ressourcer er grundlaget for de naturtyper, vi kan opleve omkring fjorden i dag.

Vandets værdi

Vandets værdi formidler, hvordan vandet er og har været en vigtig transportåre videre ud i verden fra vikingernes tid og i dag. Vandet har tidligere været en vigtig kilde til mad i form af skaldyr, fisk og fugle. Siden oldtiden har mennesket bosat sig, hvor der var mad og muligheder, og Mariager Fjord har haft det hele. Byerne er etableret langs fjorden, hvor der kunne etableres havne og anløbsbroer til at fragte varer til og fra byerne, og hvorfra der kunne drives fiskeri. Byerne har været forbundet af færgeforbindelser på tværs af fjorden og gjort det muligt at udvikle industrier, som kunne udskibe deres varer. Vandet er værdifuldt i forhold til bosætning i kommunen i dag og giver borgere muligheden for at dyrke det aktive hverdagsliv alene eller i foreninger, på – i – over – under eller langs vandet. I denne sammenhæng er fjorden et uforløst potentiale i forhold til oplevelsesøkonomi.

Kulturens kraft

Kulturens kraft fortæller om den påvirkning, mennesket har haft på omgivelserne igennem tiden. Emnet omhandler bosætning, menneskets udnyttelse af natur og fjord for at kunne overleve, bebyggelse, kulturminde og ikke mindst industrikultur. Der kan trækkes lange kulturhistoriske spor tilbage i tiden til oldtiden. Fyrkat ligger som en gemt perle i den inderste del af fjorden. Industrikulturen er et særligt emne for lige netop Mariager Fjord, som dels har været begunstiget med værdifulde geologiske ressourcer, og dels har haft mulighederne for at benytte vandvejen og senere ligge tæt på bane og motorvej. Industrikulturen er mange steder synlig og nærværende langs fjorden i dag. Mariager Fjord rummer stolte traditioner i forhold til fiskeri og bådebyggertraditioner.

Vision

Fysiske sammenhænge

Mange af kommunens byer orienterer sig mod fjorden, der dermed agerer som fælles, samlende landskab for flere bysamfund. Hvis man sammenligner byerne med bygninger, er Mariager Fjord det torv, som bygningerne orienterer sig mod.

Men sammenhængene er svækkede. Mariager Fjord er flere steder faktisk en fysisk barriere, og vejen rundt om fjorden kan være lang og usammenhængende. På flere strækninger er Mariager Fjord svært tilgængelig, og fjorden adskiller visse steder kommunen, mere end den samler. Fjorden som transportåre er med årene svækket og byerne langs fjorden er ikke på samme måde knudepunkter som tidligere, men rekreative tur/retur porte mellem land og vand. Men fjordbyerne og havnene har stadig beliggenheden og potentialet til at være vigtige knudepunkter i forhold til at skabe sammenhæng på tværs af fjorden.

De fysiske barrierer skaber mentale barrierer og fjordens nordlige bred ligger mentalt længere væk fra den sydlige fjordbred end østkysten, Randers eller Aalborg.

Fjordstrategien vil styrke Mariager Fjord som fælles samlingspunkt for alle i kommunen - både fysisk og mentalt ved at skabe bedre sammenhænge på langs og på tværs af fjorden.

Oplevelser for alle

Fjord og vand er i sig selv en attraktion - det er næsten uundgåeligt - og det er ingen undtagelse for Mariager Fjord. Fjorden ligger jo lige der og er allestedsnærværende i det karakteristiske fjordlandskab. Der er mange smukke steder langs Mariager Fjord. Ofte er det dog sådan, at man opsøger steder, hvor der er en fysisk struktur. Så ved man, hvor man skal til, man ved hvor man mødes med vennerne og man har en forventning om, hvad aktiviteten er på netop dette sted. Steder skaber rammer for oplevelser.

Langs Mariager Fjord mangler vi ikke smukke steder, men der mangler steder, som vi bevidst opsøger, og steder som giver oplevelser i mødet med fjorden. Steder som er mini-destinationer og fjord-attraktioner. Ved at skabe oplevelser for alle, aktiverer og trækker vi fjordens potentialer frem i lyset. Stederne rummer både oplevelser for fastboende og for turister, førstegangsbesøgende og faste brugere.

Tilgang

I løbet af processen med Fjordstrategien er det blevet tydeligt, at vi implicit og naturligt arbejder ud fra en tilgang, hvor landskabets, vandets og kulturens værdier respekteres og behandles nænsomt.

Vores levetid indskrives sig som en lille del af historien, og derfor skal vi behandle Mariager Fjord med respekt, så fjorden og den historiske arv, vi forvalter og udvikler, kan overdrages i god behold til fremtidige generationer.

Denne bæredygtige tilgang er indarbejdet i hele Fjordstrategien. Fra visionen som forudsætter en fjord i balance som omdrejningspunkt og videre i de strategiske anbefalinger, hvor bæredygtighed og fjordens tilstand fremhæves som en prioriteret langsigtet indsats. Uden en fjord i balance er der ikke en Mariager Fjord at være stolt af. Bæredygtighed præger også inspirationsprojekterne i forhold til valg af materialer, konstruktive principper, og hvordan vi indpasser projekterne i landskabet.

Langs Mariager Fjord i dag, er byerne og bebyggelsen afgrænset i definerede klynger – nogle er synlige fra vandet, men mange er trukket tilbage fra fjorden og tillader at de store landskaber og naturområder kan fylde. Der er flere lange strækninger med uberørt natur, som indrammer fjorden og vandrummet. Dette er særligt.

Fjordstrategien arbejder ud fra en tilgang om, at vi 'gør noget' hvor der 'allerede er noget', som for eksempel eksisterende veje, bygninger eller anlæg som eksempelvis havne.

Vi ønsker ikke at fylde mere eller overdøve fjorden og naturen – vi ønsker bare at gøre det, vi allerede har, til noget der er bedre. Derudover er der også en bæredygtig og økonomisk ræson i denne tilgang, da vi udnytter de ressourcer og strukturer, der allerede eksisterer.

I denne sammenhæng ønsker vi også at fremhæve, at det vi gør både er en gevinst for dem, som bor i Mariagerfjord Kommune og kan bruge fjorden i hverdagen, men de samme steder også rummer en attraktionsværdi som gør, at besøgende opsøger de samme oplevelser og steder. På den måde får de besøgende en autentisk oplevelse af fjordkulturen i mødet med den.

Vi vil gerne tilføje elementer på en nedtonet måde, og vi prioriterer en høj grad af landskabelig indpasning. Der er ikke behov for, at nye elementer skal være prangende og tiltrække for meget opmærksomhed. Der er behov for at skabe steder, hvorfra omgivelserne kan opleves. Vi ønsker at arbejde med steds karakteristiske materialer og farver, så vi viderebearbejder de ressourcer, landskabet har stillet til rådighed, og den bygningskultur som er formet igennem bådbyggetraditioner og håndværk. Det understøtter samtidig den historiske sammenhæng, vi er en del af.

Vi vil gerne gøre det med vilje og vi vil gerne gøre det godt. Vi vil gerne tilføje robuste projekter, som er bearbejdet med omhu og skal udstråle kvalitet. Denne kvalitetsbevidste tilgang – småt men godt – understøtter også styrkelsen af en lokal stolthed.

Tilgangen tager i høj grad afsæt i de input, Følgegruppen og Styregruppen er kommet med undervejs i processen. Her var der et entydigt ønske om at bruge, det vi har, fremfor at tilføje en masse ekstra og fremmede elementer.

Strategiske anbefalinger

En langsigtet strategisk satsning kræver indsats på flere niveauer for at nå sikkert i havn. I Fjordstrategien arbejder vi med fem strategiske anbefalinger og et handlingskatalog, der beskriver store og små projekter.

De strategiske anbefalinger udgør grundstammen i en realisering af Fjordstrategien og er prioriterede satsninger i det videre fremadrettede arbejde.

Anbefalingerne er af fysisk eller organisatorisk karakter og skal realiseres for at Fjordstrategien kan lykkes. Uden de strategiske anbefalinger bliver projekterne i handlingskataloget spredte og usammenhængende indsats. Anbefalingerne er med andre ord det, der skaber den fysiske og organisatoriske sammenhæng i projektet og forbinder eksisterende potentialer og nye projekter.

Forestil dig et træ – hvis rødderne og stammen er stærke, kan frugterne vokse sig store og søde. Hvis rødderne og stammen derimod er ustabile og svage, kan træet ikke bære nok af den gode frugt. Produktet af investeringen og anstrengelserne bliver ikke vellykket hvis grundstammen ikke er på plads. Derfor er det vigtigt at de strategiske anbefalinger, der udgør grundstammen, prioriteres og udføres godt.

De strategiske anbefalinger er grundlaget for at opfylde visionen og bidrager til at skabe Fortællingernes Fjord. Anbefalingerne styrker borgernes tilhørsforhold til Mariager Fjord og en samlet destination for den besøgende. Man besøger ikke kun Fyrkat, Saltcenteret eller andre attraktioner, man besøger Fortællingernes Fjord.

Arbejdet med de strategiske anbefalinger sker løbende og samtidig med arbejdet med projekterne i handlingskataloget.

De strategiske anbefalinger er i korte træk:

- Beskriv principperne for det gennemgående fysiske udtryk
- Skab et genkendeligt Formidlingsunivers og en Wayfindingstrategi til Fortællingernes Fjord
- Prioriter sammenhængende infrastruktur rundt om, på langs og på tværs af fjorden
- Støt et organisatorisk netværk af foreninger
- Fokuser på videre bæredygtige indsats som sikrer en fjord i balance

Mere information

Der er udarbejdet en mappe med Fjordstrategien som samler hele materialet. I mappen suppleres tekst af fotos og illustrationer. I den komplette mappe med Fjordstrategien, er følgende beskrevet nærmere:

- Strategiske anbefalinger
- Handlingskatalog
- Store projekter
- Små projekter
- Tre inspirationsprojekter

Fjordstrategien er udarbejdet af LYTT Architecture 2021.